

**GMINNY PROGRAM  
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE  
ORAZ  
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE  
DLA GMINY PRUSZCZ  
na lata 2017 - 2021**

1. PODSTAWA PRAWNA	2
2. WSTĘP	2
3. DIAGNOZA	3
4. POSTANOWIENIA OGÓLNE	8
5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	8
6. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ	11
7. REALIZATORZY PROGRAMU	11
8. HARMONOGRAM REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ PROGRAMU	12
9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU	14
10. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU	15
11. FINANSOWANIE	15
12. MONITORING	15

## **1. PODSTAWA PRAWNA.**

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r. poz. 2174 j.t.)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ( Dz. U. z 2016 poz. 487 ze zm.)

### **Niniejszy Program jest spójny z Programami:**

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
2. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
3. Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Pruszcz.

## **2. WSTĘP.**

Na zagadnienie przemocy domowej możemy spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, polityka społeczna itp. Dlatego też precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastęrcza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych.

Najprostszą i dostępną dla przeciętnego człowieka jest definicja przemocy zawarta w Słowniku Języka Polskiego. Określa ona przemoc jako „fizyczną przewagę wykorzystywaną do czynów bezprawnych dokonywanych komuś, lub narzuconą bezprawnie władzę, panowanie”. Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią jest definicja przemocy zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.), artykuł 2, pkt 2 tejże ustawy definiuje przemoc jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc przybiera różne formy:

- **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
- **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
- **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
- **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
- **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio w literaturze fachowej spotykamy się coraz częściej z odnotowaniem faktu stosowania przemocy wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starzy.

Ofiary przemocy, to osoby słabe fizycznie, psychicznie o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny. Czasami ofiara staje się ofiara z przyzwyczajenia. Bywa, że kobieta uzyskuje niezależność ekonomiczną, ale poddawanie się atakom przemocy stało się jak gdyby jej codziennością. Przyzwyczała się i mimo braku zależności od sprawcy, nie znajduje w sobie siły i odwagi, by przeciwstawić się sytuacji, w której dochodzi do przemocy.

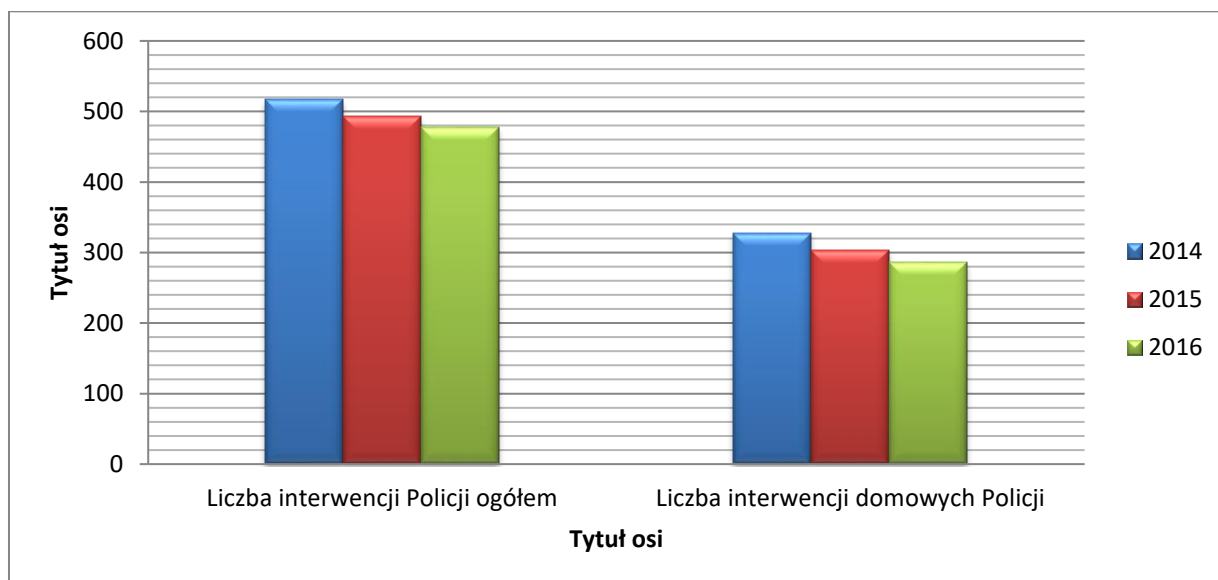
Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

### **3. DIAGNOZA.**

Na terenie gminy Pruszcz występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w większości przypadków jest powiązane z problemem alkoholowym. Przypadki przemocy występują najczęściej w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są najczęściej członkowie rodziny. Jednakże prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne spowodowały zmiany świadomości społecznej i większą gotowość wśród ofiar przemocy bądź jej świadków do jej przerywania, ujawniania i zgłaszania tego

faktu odpowiednim organom. Nierzadko pierwszy sygnał o tym, że w rodzinie dzieje się coś złego to wezwanie policji do tzw. „awantury domowej” przez sąsiadów lub uczestników zajścia.

Dane przedstawione przez Posterunek Policji w Pruszczu wskazują, że w latach 2014 – 2016 tut. Policjanci odnotowali:



Dane: Posterunek Policji w Pruszczu

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy, w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania. Jednakże powyższe dane wskazują, że przemoc na terenie Gminy występuje i wymaga podjęcia stosownych działań.

Niezbędnym elementem policyjnych interwencji jako pierwszej formy pomocy w przypadku przemocy domowej jest zastosowanie procedury Niebieskiej Karty.

#### **Podstawą prawną działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest:**

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 poz. 487 ze zm.)
- 2) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390 ze zm.)
- 3) uchwała Nr XVIII /89/2011 Rady Gminy Pruszcz z dnia 25 listopada 2011 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pruszcz na lata 2011-2016,

- 4) uchwała Nr XIV/71/2011 Rady Gminy Pruszcz z dnia 26 sierpnia 2011 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowaniu w Gminie Pruszcz.

#### **Działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Pruszcz:**

- a) integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu;
- b) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Pruszcz;
- c) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- d) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- e) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- f) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc;
- g) realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

#### **Adresatami działań podejmowanych przez Zespół są w szczególności:**

- a) rodziny, w których zdarzają się przypadki stosowania przemocy wobec dziecka/dzieci lub współmałżonka;
- b) rodziny, w których dzieci są zaniedbywane (np. niedożywienie, brak opieki lekarskiej, brak realizacji obowiązku szkolnego itp.);
- c) rodziny, w których nadużywany jest alkohol lub inne środki;
- d) rodziny, w których występują konflikty pomiędzy rodzicami a dziećmi/dzieckiem;
- e) rodziny z grupy ryzyka stosowania przemocy, szczególnie wobec małoletnich.

#### **Działania podejmowane przez GOPS:**

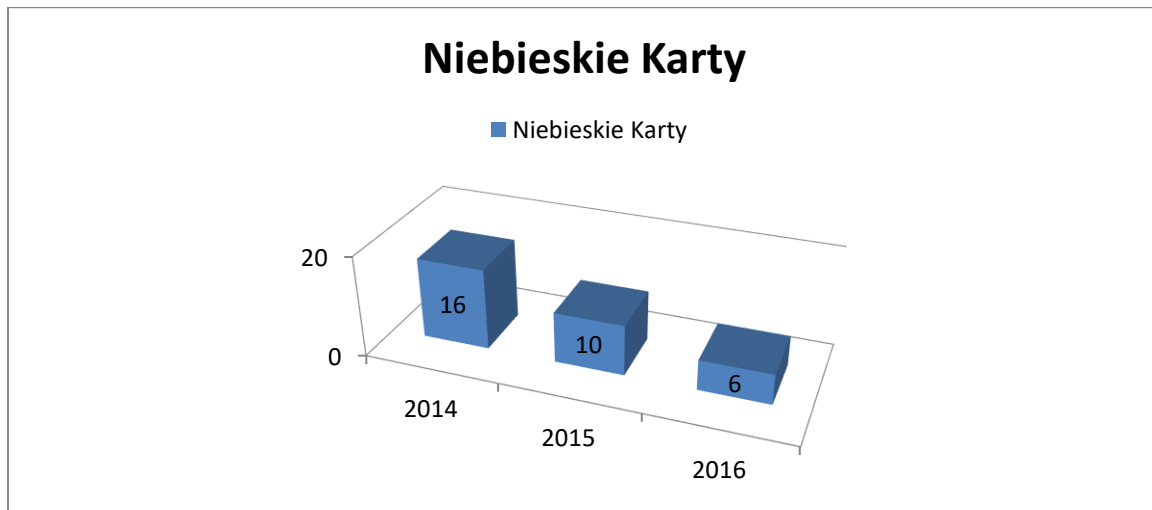
- a) praca socjalna i poradnictwo,
- b) kierowanie ofiar przemocy na konsultacje medyczne,
- c) udzielanie wsparcia psychologicznego,
- d) kontakt z Policją,

- e) powiadamianie prokuratury o popełnionym przestępstwie,
- f) powiadamianie Sądu Rejonowego w Świeciu o sytuacji dzieci i składanie wniosków o wgląd w sytuację rodziny,
- g) powiadamianie Kuratorów Sądowych o sytuacji w rodzinie,
- h) kierowanie do GKRPA o leczenie odwykowe sprawcy przemocy,
- i) kierowanie do terapeuty ds. uzależnień w GKRPA,
- j) udzielanie schronienia ofiarom przemocy w ośrodkach dla ofiar przemocy,
- k) współpraca ze szkołą, pedagogami, wychowawcami, udzielanie pomocy w sporządzaniu pism procesowych,
- l) kierowanie do prawnika w celu uzyskania fachowych porad prawnych,
- m) udzielanie wsparcia finansowego oraz rzeczowego dla ofiar przemocy znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej,
- n) zakładanie Niebieskiej Karty i monitorowanie sytuacji w rodzinie,
- o) popołudniowe wejścia pracownika socjalnego i Policji w środowisko rodziny, gdzie występuje przemoc.

**Institucje, organizacje, służby i środowiska włączone do systemu:**

- a) Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Pruszcz
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu,
- c) Urząd Gminy w Pruszczu,
- d) Posterunek Policji w Pruszczu,
- e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu,
- f) Sąd Rejonowy w Świeciu,
- g) Prokuratura Rejonowa w Świeciu,
- h) Zespół służby kuratorskiej,
- i) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu,
- j) Placówki oświatowe z terenu gminy Pruszcz,
- k) Przychodnie Zdrowia na terenie gminy Pruszcz,
- l) Punkt Konsultacyjny w Pruszczu,
- m) Społeczności lokalne, środowiska i osoby fizyczne oraz organizacje pozarządowe.
- n) przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- o) inni w zależności od rodzaju problemu.

## Wykaz Niebieskich Kart w latach 2014 – 2016



Dane: Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Pruszcz

### 4. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

- 1) Czas realizacji programu – lata 2017 – 2021.
- 2) Odbiorcy programu:
  - a) ofiary, sprawcy przemocy i świadkowie przemocy,
  - b) przedstawiciele instytucji i służb pracujących z ofiarami przemocy (pedagodzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy ośrodka pomocy społecznej, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni)
  - c) przedstawiciele władz lokalnych,
  - d) społeczeństwo.

### 5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.

#### Celem Programu jest:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Pruszcz,
2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar w rodzinie,
4. Udzielanie fachowego poradnictwa przez specjalistów.

### **CEL 1) ZMNIEJSZENIE SKALI ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY PRUSZCZ**

### **Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego:**

- a) pracownicy socjalni,
- b) przedstawiciele oświaty,
- c) przedstawiciele policji,
- d) kuratorzy sądowi,
- e) przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- f) przedstawiciele ochrony zdrowia,

### **Działania Zespołu (w tym grup roboczych)**

- a) integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu;
- b) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Pruszcz;
- c) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- d) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- e) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- f) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc;
- g) realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
- h) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- i) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- j) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań;
- k) udział w działaniach informacyjno – edukacyjnych.

## **Cel 2 ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE.**

### **Działania:**

- a) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.



- b) przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującym przemoc,
- c) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Świeciu lub Prokuratury o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu, wgląd w sytuację rodziny lub o stosowaniu przemocy,
- d) kierowanie wniosków do GKRPA o leczenie odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
- e) koordynacja działań na rzecz rozwiązywania problemów indywidualnych danej rodziny.

### **CEL 3 ZWIĘKSZENIE POMOCY I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.**

#### **Działania:**

- a) Udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia oraz finansowanie pobyty w w/w placówkach,
- b) Udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- c) Informowanie o możliwości korzystania z ogólnopolskiego telefonu zaufania „Niebieska Linia”,
- d) Koordynacja działań różnych podmiotów na rzecz rozwiązywania problemów indywidualnych danej rodziny,
- e) Podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,

#### **Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:**

#### **Działania:**

- a) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- b) obalanie stereotypów na temat przemocy,
- c) szkolenia Zespołu Interdyscyplinarnego,
- d) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- e) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- f) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków wśród społeczności lokalnej,
- g) realizacja wśród dzieci i młodzieży programu przeciwdziałania agresji w szkołach, świetlicach gminnych.

## **CEL 4. 1) UDZIELANIE FACHOWEGO PORADNICTWA PRZEZ SPECJALISTÓW.**

### **Działania:**

- a) udzielanie poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapeutycznego w ramach aktualnych potrzeb osób korzystających, w szczególności w zakresie uzależnień od alkoholu, przemocy, problemów opiekuńczo-wychowawczych w Punkcie Konsultacyjnym.

## **6. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ:**

- 1) Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) Brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
- 4) Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 5) Ubóstwo,
- 6) Brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- 7) Brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- 8) Brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

## **7. REALIZATORZY PROGRAMU**

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu poprzez pełnomocnika ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i organizacje wchodzące w skład Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zgodnie z ich kompetencjami i przeznaczeniem oraz inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w programie.

Koordynatorem realizacji zadań wynikających z powyższego programu jest powołany pełnomocnik ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. On też pełni bieżący nadzór nad jego realizacją.

## 8. HARMONOGRAM REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ PROGRAMU

<b>CEL 1 ZMNIEJSZENIE SKALI ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY PRUSZCZ</b>			
<b>Zadania</b>	<b>Działania</b>	<b>Realizatorzy</b>	<b>Termin realizacji</b>
<b>1. Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu;</li> <li>- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku</li> <li>- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym</li> </ul>	<p>Wszystkie instytucje zajmujące się problemem przemocy na terenie Gminy Pruszcz</p>	2017-2021

<b>CEL 2 ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE.</b>			
<b>Zadania</b>	<b>Działania</b>	<b>Realizatorzy</b>	<b>Termin realizacji</b>
<b>Działania interwencyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.</li> <li>- przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującym przemoc,</li> <li>- kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w</li> </ul>	<p>GOPS, Policja, ZI</p> <p>GKRPA, GOPS</p>	2017 - 2021

	<p>Świeci lub Prokuratury o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu, wgląd w sytuację rodziny lub o stosowaniu przemocy,</p> <p>- koordynacja działań na rzecz rozwiązywania problemów indywidualnych danej rodziny.</p>	<p>Sąd, kuratorzy zawodowi i społeczni, GKRPA, GOPS, Policja</p> <p>GOPS, Policja, ZI</p>	
--	---	---	--

<b>CEL 3 ZWIĘKSZENIE POMOCY I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE</b>			
<b>Zadania</b>	<b>Działania</b>	<b>Realizatorzy</b>	<b>Termin realizacji</b>
<b>Działania na rzecz ofiar przemocy domowej</b>	<p>- Udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia oraz finansowanie pobyty w w/w placówkach,</p> <p>- Udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,</p> <p>- Informowanie o możliwości korzystania z ogólnopolskiego telefonu zaufania „Niebieska Linia”,</p> <p>- Koordynacja działań różnych podmiotów na rzecz rozwiązywania problemów indywidualnych danej rodziny,</p> <p>- Podejmowanie działań</p>	<p>GOPS, ZI, Policja</p> <p>Wszystkie instytucje zajmujące się problemem przemocy na terenie Gminy Pruszcz</p> <p>Wszystkie instytucje zajmujące się problemem przemocy na terenie Gminy Pruszcz</p>	2017 - 2021

<p><b>Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy</b></p>	<p>interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,</p> <p>-propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,</p> <p>-obalanie stereotypów na temat przemocy,</p> <p>-wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,</p> <p>-realizacja wśród dzieci i młodzieży programu przeciwdziałania agresji w szkołach, świetlicach gminnych.</p>	<p>Placówki oświatowe z terenu Gminy Pruszcz</p>	
--	--	--	--

<p><b>CEL 4 UDZIELANIE FACHOWEGO PORADNICTWA PRZEZ SPECJALISTÓW.</b></p>			
<p><b>Zadania</b></p>	<p><b>Działania</b></p>	<p><b>Realizatorzy</b></p>	<p><b>Termin realizacji</b></p>
<p><b>Udzielanie fachowego poradnictwa</b></p>	<p>-udzielanie poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapeutycznego w ramach aktualnych potrzeb osób korzystających, w szczególności w zakresie uzależnień od alkoholu, przemocy, problemów opiekuńczo-wychowawczych.</p>	<p>Punkt Konsultacyjny, GOPS, GKRPA, ZI</p>	<p>2017 - 2021</p>

## 9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU

- 1) Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.

- 2) Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz inne instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą, w szczególności wymienione w powyższym Programie.

## **10. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU**

- 1) Poparcie działań i współpraca z Samorządem Gminnym,
- 2) Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 3) Dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- 4) Otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 5) Silne więzi rodzinne,
- 6) Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

## **11. FINANSOWANIE.**

Finansowanie realizacji Programu nastąpi z budżetu gminnego, w tym ze środków pozyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a także w miarę możliwości środki pozyskiwane w ramach innych programów np. konkursowych.

## **12. MONITORING**

Monitorowanie realizacji Programu będzie prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny w Pruszczu na podstawie informacji przekazanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji. Sprawozdania poszczególne jednostki składają do końca lutego każdego roku. Roczne sprawozdanie z realizacji programu przedstawiane będzie Wójtowi Gminy Pruszcz do dnia 31 marca każdego roku.